

Ksaver Meško: Volk spokornik in druge povesti za mladino. Zvezna knjigarna, Ljubljana, Marijin trg 8.

Na zelenem Štajerskem doma, pozneje v tužnem Korotanu udomačen, se je Meško ob svojem pedsdesetem letu prenovil in pomladil v svoji najnovejši mladinski knjigi. Volk spokornik je v zbirki prva, najdaljša in za Meškovo pripovedno leposlovnost najizrazitejša povest. Posebno v njej kakor v vseh njegovih sedanjih in prejšnjih mladinskih povestih govori prisrčen, iskren liričen talent, ki notranje in vnanje vtise globoko občuti in jih razkriva drugim, zadnji čas najrajši mladini. Po težkih koroških dneh, ki jih je pisatelj tako bridko preizkusil in ponosno prenašal, je šel, kakor bi se bal, da ga trda vsakdanost izsuši in zaduši, in je napisal Volka spokornika in druge povesti za mladino. Prijetno so mu morale zveneti v duši, da ni odnehal prej, dokler jim ni našel založnika. Zdi se mi, da je vsa knjiga le simbol za neko notranje stanje: Pisatelj je postal tih in zamišljen, posluhnil je vase in v preteklost. Samoumevno je, da mož v njegovih letih, ki ga je nekdanj pomlad tako neodoljivo vabila in gnala za seboj, čuti neko posebno nagnjenje do daljnega detinstva, lepih mladostnih spominov in do vsega, kar je z njimi v zvezi. V teh Meškovih povestih stoji pred nami zarisan duh detinskih dni, obenem preveva njegovo delo živa svečeniška zavest. Povsod sluti duha, ki je navdahnil, nosil, ustvaril in napisal te povesti; duha vseobsežne vere, tako da je na zadnjih straneh pozabil na mladino, zbrano okrog sebe, in kakor da premišljuje in moli sam zase, se je razvnel in sklenil knjigo s spokornim sklepom: s toplim slavospevom:

»...Zahvaljen za to milost milosti, véliki moj Gospod.

Zdel sem se čestokrat sam sebi zelo ubog in siromašen. Mnogo bogastva so mi tekem let iztrgale iz srca grde, hudobne roke. Marsikatero blestečo se lepoto duše so mi umazale in omadeževale strupene, zavistne in sovražne besede.

A v tvoji službi, véliki moj Gospod, so se mi odprla nova bogastva, so se zalesketali iz globin novi zakladi.

Nisem mogel dvigniti vseh, to veva najbolj midva: ti in jaz. A tudi za to malo, kar sem umel, smel in mogel vzeti od velikega bogastva, bodi zahvaljen, véliki moj Gospod.

Zato bodi zahvaljen, véliki moj Gospod, da si me poklical na delo in si mi dal moč, da sem zmagal vabljenja, naj ležem v prijetno senco ob življenja poti, naj sedem za mizo k prijetnostim in sladkostim življenja.

Na delo si me poklical, véliki moj Gospod. Vem, nepopolno je in pomanjkljivo: slaboten človek sem. Zato ga blagoslovi s svojim blagoslovom ti, véliki, mogočni moj Gospod...« (Str. 133.)

Sam ves prešinjen od vzorov, o katerih je prej mikavno in mladostno živahno pripovedoval mladini, s tiho boleščjo zahrepeni po njih. Vračanja »lastovkam naproti«: k mladim letom in spominom: zbuja jo njemu samemu začudenje in osrečenje. Pot, ki jo je Meško sam prej tolikokrat prehodil v duhu, so naposled nastopili tudi njegovi koraki, pokorni skrivnosti polni Previdnosti, in so ga zanesli nazaj na zeleno Štajersko. Kjer je tvoj zaklad, bo tudi tvoje srce: kjer se je mudil pisatelj, biva sedaj tudi človek. Pričujoča knjiga je dokaz srčnega in srečnega njegovega dušnega razpoloženja, ki bi moglo blagodejno in plodonosno vplivati na Meškovo nadaljnje literarno delo. Naj to življenje v njem ostane in se še stopnjuje. — Knjigo je bogato ilustriral France Podrekar, ki je za vsako povest napravil celostransko sliko. Takoj naslovna je prav dobro pogodena. Nimamo mnogo mladinskih knjig, najmanj takih, ki bi jih mogli s tolikim veseljem in prostodušnostjo nuditi našim malim kakor Meškové mladinske povesti. Istih misli je bila za svojo mladino tudi nemška kritika, ko je pred leti v Herderjevi izdaji izšlo dvoje Meškovih detinskih slik. Ali bolj kakor nekdanj listi dve bi smela katera izmed sedanjih poromati v daljni mladi svet.

Obenem želimo, naj se zapro meje in vrata vsem »mladinskim pisateljem«, ki v listih in knjigah še vedno stopajo pred mladino s svojim otročjim namesto otroškim pisanjem.

A. M.